

reice

recursos web per a la igualtat i la convivència

"Programa finançat pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esport"

recursos web
per a la igualtat
i la convivència

PRÀCTIQUES RESTAURATIVES

FITXA DEL RECURS

"Programa finançat pel Ministeri
d'Educació, Cultura i Esport"

FITXA DEL RECURS

PRÀCTIQUES RESTAURATIVES

DESCRIPCIÓ, QUÈ ÉS?

Podríem incloure totes les que persegueixen la reparació del dany causat a la víctima o víctimes d'un abús. Tant en els aspectes materials com en els emocionals i morals. Aquestes pràctiques abasten una gran varietat d'actuacions, que permeten prevenir, gestionar i resoldre situacions de conflicte i abusos o agressions.

Es tracta d'una forma comunitària d'abordar els conflictes on pot donar-se presència i participació, a més de les parts directament implicades, a les persones que també s'han vist afectades en alguna mesura (amistats, observadors, professorat, famílies...)

Les pràctiques restauratives **són aplicables en qualsevol grup on es vulguen millorar les relacions interpersonals**, gestionar els conflictes de forma dialogada i participativa, crear un clima favorable en la convivència i reforçar valors fonamentals com el respecte mutu.

En educació, les pràctiques restauratives proporcionen oportunitats perquè l'alumnat compartisca els seus sentiments, forgen relacions i resolguen problemes (Riestenberg, 2002).

COM ES REALITZA?

Encara que els fonaments són els mateixos, hi ha una gran varietat de pràctiques en funció de:

- ▶ Per a què s'empren (de forma reactiva o proactiva)
- ▶ O el tipus de situació que vulguem abordar.

Des de més informals a més formals se solen considerar: *Declaracions afectives, preguntes afectives, reunions informals, diversos tipus de cercles restauratius i reunió restaurativa.*

- Les **declaracions afectives** són aquelles que comuniquen els sentiments de les persones, d'una manera neutra, rebaixant la tensió emocional per a possibilitar un diàleg sobre allò que ha passat. Així, a més, evitem malentesos i produïm una millora en la relació.
- Les **preguntes afectives** dirigides pretenen fer reflexionar amb major profunditat sobre com la seua conducta ha afectat a altres persones. “A qui creus que li ha afectat el que vas fer?” i després seguir amb “Com creus que els ha afectat?”
- **Reunió informal:** consisteix a fer diverses preguntes afectives tant a qui va tenir la conducta indeguda com als qui va danyar, crea una xicoteta reunió espontània on podem dirigir les qüestions cap a ambdues parts. Així, tothom pot expressar les seues raons i els seus sentiments.
- Una pràctica més formal són els **cercles restauratius**. Poden usar-se de manera proactiva, per a crear un clima positiu de convivència o de forma reactiva, davant de conductes inadequades, conflictes o altres problemes. Es poden emprar en primària i en secundària. Els cercles donen l'oportunitat de parlar i escoltar-se en una atmosfera de seguretat i igualtat. Aquest procés permet a les persones explicar la seua experiència i oferir les seues pròpies perspectives.
- Les **reunions restauratives** són més complexes en la seua organització i, especialment, la seua gestió ja que s'enfronten situacions de gravetat que sempre comporten una gran càrrega emocional i la presència de major nombre de participants.

QUAN I PER A QUÈ S'UTILITZA?

La varietat de pràctiques restauratives possibilita la seua utilització en múltiples situacions del context escolar, especialment els *cercles restauratius* que donen opció de participar i expressar-se a tots els membres de la comunitat.

- ▶ Són una bona pràctica de solució i prevenció de l'escalada del conflicte.
- ▶ Ens sembla especialment útil la seua ocupació quan desitgem crear comunitat i enfortir els vincles.

Objectius de les practiques restauratives:

1. Restaurar els danys materials causats quan s'ha donat una situació d'abús o violència.
2. Donar a les víctimes ocasió d'exposar el seu malestar en un entorn segur
3. Que tots aquells que participen tinguen l'oportunitat d'escoltar i ser escoltats.
4. Restaurar la convivència mitjançant el restabliment de les connexions afectives.
5. Que tothom tinga consciència de les conseqüències de les seues accions.
6. Que participants, amitats i observadors compartisquen la responsabilitat en la gestió del conflicte i la resolució de la situació injusta.
7. Afavorir el sentiment de pertinença.

Donada la seua potencialitat per a crear vincles i crear comunitat millorant la cohesió dels membres del grup és una pràctica que considerem molt recomanable.

“L'escola que no inclou els interessos de totes les parts, no convida a totes les parts ni mostra flexibilitat per a acomodar aqueixos interessos no es considera restaurativa. La inclusió de tots els afectats és essencial perquè un sistema, programa o cas es puga considerar restauratiu ”.

Dobrinka Chankova

LIMITACIONS

Una limitació que, en ocasions, podem trobar és l'escassa participació de les persones espectadores o altres afectades, encara que siga de forma indirecta, en la resolució del conflicte.

Per tal de garantir l'èxit de les pràctiques restauratives és important que hi haja formació prèvia en comunicació no violenta, educació emocional, processos de mediació, etc.

INVESTIGACIONS I DOCUMENTACIÓ

- Hopkins, B. (2002). Restorative justice in schools. *Support for Learning*, 17(3), 144-149.
- Costello, B., Wachtel, T. y Wachtel, J. (2009). *The Restorative Practices Handbook for Teachers, Disciplinarians and Administrators*. Bethlehem, PA: International Institute for Restorative Practices
- Costello, B., Wachtel, T. & Wachtel, J. (2010). *Restorative Circles in Schools: Building Community and Enhancing Learning*. Bethlehem, PA: International Institute for Restorative Practices
- Rul. Ian V. (2013). Círculos restaurativos para el tratamiento de conflictos comunitarios. *Revista Convives*, pp.45-51 n° 4 septiembre de 2013
- Wachtel, T. (2013): *Defining Restorative*, PA: International Institute for Restorative Practices
- International Institute for Restorative Practices <http://www.iirp.edu>
- Restorative circles <http://www.restorativecircles.org/>
- Bloc de Pràctiques Restauratives Hull- Palma <http://restorativepracticeshullpalma.blogspot.com.es/>
- Asociación de Justicia i Práctica Restaurativa de Baleares <https://sites.google.com/a/practica-restaurativa.org/associacio-de-justicia-i-practica-restaurativa---espanol/el-centre>

